

A8-0021/2016

3.2.2016

JELENTÉS

az európai uniós ismeretek iskolai elsajátításáról
(2015/2138(INI))

Kulturális és Oktatási Bizottság

Előadó: Damian Drăghici

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS.....	13
ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN	17
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN	18

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az európai uniós ismeretek iskolai elsajátításáról (2015/2138(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 165. cikkére,
- tekintettel az „Erasmus+” elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról, valamint az 1719/2006/EK, az 1720/2006/EK és az 1298/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1288/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹,
- tekintettel a polgárok európai évéről (2013) szóló, 2012. november 21-i 1093/2012/EU európai parlamenti és tanácsi határozatra²,
- tekintettel a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó „Európa a polgárokért” program létrehozásáról szóló, 2014. április 14-i 390/2014/EU tanácsi rendeletre³,
- tekintettel az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2006. december 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra⁴,
- tekintettel az európai uniós oktatási miniszterek nem hivatalos ülésén, 2015. március 17-én elfogadott, „A polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról” című nyilatkozatra („Párizsi Nyilatkozat”),
- tekintettel a Tanácsnak az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről szóló, 2009. május 12-i következtetéseire („Oktatás és képzés 2020”)⁵,
- tekintettel az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020) szóló, 2015. augusztus 26-i bizottsági közleményre (COM(2015)0408),
- tekintettel a Bizottság 2015. szeptember 14-i, az „Erasmus+” elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram végrehajtásának 2016-os éves munkaprogramja elfogadásáról szóló végrehajtási határozatára (C(2015)6151),
- tekintettel a Tanács a tanulási célú mobilitás referenciaértékéről szóló 2011. november

---

¹ HL L 347., 2013.12.20., 50. o.

² HL L 325., 2012.11.23., 1. o.

³ HL L 115., 2014.4.17., 3. o.

⁴ HL L 394., 2006.12.30., 10. o.

⁵ HL C 119., 2009.5.28., 2. o.

28–29-i következtetéseire¹,

- tekintettel „A Tanács és a Bizottság 2015. évi közös jelentéstervezete az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés megújított keretének végrehajtásáról (2010–2018)” című, 2015. szeptember 15-i bizottsági közleményre (COM(2015)0429),
  - tekintettel „Az EU ifjúsági stratégiája – befektetés és az érvényesülés elősegítése – Megújított nyílt koordinációs módszer a fiatalok előtt álló kihívások és lehetőségek kezelésére” című, 2009. április 27-i bizottsági közleményre (COM(2009)0200),
  - tekintettel az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés megújított keretéről (2010–2018) szóló, 2009. november 27-i tanácsi állásfoglalásra²,
  - tekintettel a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló 2012. december 20-i tanácsi ajánlásra³,
  - tekintettel az 1993-ra előirányozott oktatási és képzési politikájáról szóló állásfoglalására⁴,
  - tekintettel az iskolai tanterveknek az európai dimenzió beépítését célzó megfelelő támogató intézkedések biztosításával történő kiegészítésére irányuló kezdeményezésekről szóló 2006. szeptember 26-i állásfoglalására⁵,
  - tekintettel a tanárképzés minőségének javításáról szóló állásfoglalására⁶,
  - tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére,
  - tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság jelentésére (A8-0021/2016),
- A. mivel az oktatás alapvető emberi jog és közjó, amelynek mindenki számára hozzáférhetőnek kell lennie;
- B. mivel az oktatás legfontosabb szerepe, hogy teljesen tudatos polgárokat formáljon, ennél fogva túlmutat az uniós és nemzeti stratégiák gazdasági célkitűzéseinek teljesítésén;
- C. mivel az oktatás egyik célja, hogy az egyéneket felkészítse az egyre összetettebb, nagyobb igényeket támasztó, egyre inkább multikulturálissá váló és integráltabb társadalmakban való életre és aktív polgári szerepvállalásra;
- D. mivel az Eurobarométer egy 2014-es közvélemény-kutatása szerint az uniós polgárok 44%-a úgy érzi, hogy korlátozottak az EU működésével kapcsolatos ismeretei, 52%-uk

---

¹ HL C 372., 2011.12.20., 31. o.

² HL C 311., 2009.12.19., 1. o.

³ HL C 398., 2012.12.22., 1. o.

⁴ HL C 150., 1992.6.15., 366. o.

⁵ HL C 306. E, 2006.12.15., 100. o.

⁶ HL C 8. E, 2010.1.14., 12. o.

pedig úgy véli, hogy véleménye nem számít az Unióban¹;

- E. mivel az uniós polgárok csupán 42,61%-a és a 18–24 éves korosztály csupán 27,8%-a szavazott a legutóbbi európai parlamenti választásokon, ami 1979 óta a legalacsonyabb részvételi arány²;
- F. mivel az Unióval kapcsolatos ismeretek hiányossága, valamint az Unió konkrét hozzáadott értékének nem megfelelő megértése demokratikus deficit érzését keltheti, és az euroszkepticizmus tagállamokban és tagjelölt országokban való elterjedéséhez vezethet; mivel az európai polgárok véleménye és az uniós intézmények közötti, egyre növekvő szakadék megszüntetése érdekében foglalkozni kell a demokratikus deficittel;
- G. mivel az Eurobarométer 2015. évi 437. sz. tematikus felmérése szerint az európaiak nagy többsége egyetért abban, hogy a tanóráknak és a tananyagnak információt kell tartalmazniuk a sokféleségről a vallás vagy meggyőződés, az etnikai származás, a szexuális irányultság és a nemi identitás tekintetében³;
- H. mivel az európai politikák előnyeivel, például a személyek és szolgáltatások Unión belüli szabad mozgásával és az uniós mobilitási programokkal kapcsolatos fokozott tudatosság hozzájárulhat a közösségi szellem és az Unióhoz tartozás tudatának megteremtéséhez, valamint a multikulturális és multinacionális társadalmak elfogadásához;
- I. mivel a sikeres oktatási rendszerek és tantervek, valamint az európaiaknak az uniós politikai döntéshozatali eljárásokkal kapcsolatos nagyobb mértékű befolyása és részvétele nagyobb érdeklődést tudna kiváltani az uniós ügyek iránt, és megteremthetné a megértés és az összetartozás érzését, ugyanakkor hozzájárulhatna a társadalmi különbségek, a kulturális szegregáció és a megfosztottság érzésének kezeléséhez;
- J. mivel a tagállamok többségének tantervei és tanárképző programjai már integrálták az európai uniós ismeretek elsajátítását; mivel e téren a tagállamokon belüli és az egyes tagállamok közötti különbségek továbbra is fennállnak;
- K. mivel néhány tagállamban a különböző oktatási szinteken és a kötelező oktatás különféle tárgyai keretében ugyan általánosságban tanítják az uniós témákat, ezek a tanárok által követendő tantervnek csupán kis részét teszik ki;
- L. mivel az alap- és továbbképzés révén tovább kell fejleszteni és frissíteni kell a tanárok és az oktatási személyzet más tagjainak uniós ismereteit és készségeit, és mivel ezzel összefüggésben az oktatási intézményeknek és a tanároknak hathatós, személyre szabott és a sajátos szükségleteikhez igazított segítségre van szükségük;

---

¹ 81. standard Eurobarométer-felmérés, 2014. tavasz: „Közvélemény-kutatás az Európai Unióban” (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb81/eb81_publ_hu.pdf), 117. és 131. o.

² http://www.eprs.sso.ep.parl.union.eu/lis/lisrep/13-EPRS-publications/2015/COMM_STUD_558351_UpdateReview-EN.pdf, 43–45. o.

³ 437. sz. Eurobarométer különfelmérés, 2015: „Hátrányos megkülönböztetés az Unióban 2015-ben” (<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/68004>), 100. o.

- M. mivel az ICF GHK tanácsadó cég által az Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság számára készített, „Learning Europe at school” [Az európai uniós ismeretek iskolai elsajátítása] című tanulmány szerint elsősorban a felsőoktatáson kívüli intézmények és szövetségek vesznek részt az uniós témákkal kapcsolatos tanárképzésben;
- N. mivel az Európai Bizottságnak az Erasmus program hatásairól készített és 2014-ben közzétett tanulmánya rámutat az oktatási mobilitás, valamint a tanulmányok nemzetközivé tételének pozitív hatásaira, amelyek nem csupán a tanmenetek és a foglalkoztathatóság szintjén jelentkeznek, hanem hozzájárulnak az Európával kapcsolatos ismeretek elmélyítéséhez, az európai polgári tudat és az Európával kapcsolatos pozitív hozzáállás kialakulásához, valamint az európai parlamenti választásokon való részvétel fokozásához;

Európai dimenzió az oktatásban

1. hangsúlyozza, hogy az európai dimenzió az oktatás különböző területein, szintjein és formáin keresztül betöltött szerepe egyre jelentősebb, valamint hangsúlyozza a koncepció széles körű és elmélyült, oly módon történő megértésének szükségességét, amely figyelembe veszi annak összetett, dinamikus és sokrétű természetét, és amelynek az európai uniós ismeretek iskolai elsajátítása kulcsfontosságú eleme;
2. hangsúlyozza, hogy az oktatás európai dimenziója elengedhetetlen ahhoz, hogy a polgárok jobban megértsék az Uniót és ismét szorosabb legyen a kapcsolatuk az Unióval, illetve hozzájárulhat az EUSZ 2. cikkében meghatározott értékek szerepének elmélyítéséhez, valamint az Unió hangjának hallhatóbbá tételéhez egy kölcsönös függőségek jellemezte világban;
3. hangsúlyozza, hogy szükség van az Európai Unió alapvető értékeinek megértésére és az azokhoz való ragaszkodás előmozdítására; rámutat arra, hogy az Unió és tagállamai közös történelmének és értékeinek ismerete és megértése kulcsfontosságú a kölcsönös megértéshez, a békés együttéléshez, a toleranciához és a szolidaritáshoz, valamint az Európai Unió alapelveinek megértéséhez is;
4. rámutat arra, hogy növelni kell az Európai Unió láthatóságát az oktatási anyagokban és a tanterven kívüli tevékenységekben, és jobban kell integrálni azokba, tekintettel a polgárok mindennapi életére gyakorolt hatására; úgy véli, hogy az Unióhoz kifejezetten kötődő tartalmak jelentős hozzáadott értéket biztosíthatnak az iskolai tantervek, valamint a tanulók személyes fejlődése és gyarapodása számára;
5. hangsúlyozza a tanulók szintjéhez, igényeihez és érdeklődéséhez igazított, aktív és részvételen alapuló oktatási módszerek alkalmazásának, valamint az információs és kommunikációs technológiák és a média – többek között a közösségi média – által kínált lehetőségek teljes kiaknázásának szükségességét;
6. hangsúlyozza, hogy az oktatás uniós dimenziójának nem csupán azt kell lehetővé tennie a tanulók számára, hogy ismereteket sajátítsanak el, valamint európai identitást és az uniós polgársággal összefüggő kompetenciákat alakítsanak ki, hanem azt is, hogy kritikus véleményt formáljanak az Unióról, többek között azáltal, hogy megismerik az Uniónak a jogállamiságon és az emberi jogokon alapuló alapvető értékeit, az uniós döntéshozatali folyamatokat és azok hatását saját országukra és annak demokratikus

részvételére; ösztönzi az Európai Ifjúsági Parlament szerepjátékainak alkalmazását annak elősegítése érdekében, hogy a gyermekek és a tanulók megértsék az európai folyamatokat, és tájékozottabbak legyenek az európai kérdésekben;

7. felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Uniót annak tagállamai formálták egyedülálló történelmükkel és kultúrájukkal, és hogy az Unió fejlődése továbbra is elválaszthatatlanul összekapcsolódik a tagállamaival; kiemeli ugyanakkor a különböző kultúrák hozzájárulását az európai társadalmakhoz és örökséghez;
8. megjegyzi, hogy az Unió jelentős hatást gyakorol tagállamaira, és hogy az európai uniós ismeretek iskolai elsajátításának tükröznie kell a tagállamoknak az Unió fejlődésében betöltött szerepét és az Unió nemzeti szintű fejleményekre gyakorolt hatását egyaránt;
9. rámutat arra, hogy a tagállamoknak és az Uniónak a társadalmi befogadás és az európai és nemzetközi szolidaritás alapvető európai értékeinek gyakorlati megvalósításával példát kell mutatniuk az európai uniós ismeretek iskolai oktatásában és elsajátításában érintett összes szereplőnek;
10. emlékeztet arra, hogy biztosítani, erősíteni és bővíteni kell a tanárok és nevelők kezdeti és folyamatos szakmai, valamint egész életen át tartó továbbképzési lehetőségeit, továbbá megfelelő támogatást és forrásokat kell biztosítani számukra annak érdekében, hogy be tudják építeni az uniós dimenziót az oktatásukba, különös tekintettel a történelemre és az állampolgári ismeretekre, valamint hogy tanulóközpontú stratégiákat valósíthassanak meg, illetve a tanulók igényeihez igazíthassák tanítási módszereiket;
11. hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani és ösztönözni kell az oktatók többnyelvű és interkulturális kompetenciáit, valamint mobilitási lehetőségeit, az egymástól tanulást és a bevált gyakorlatok tantestületek közötti cseréjét, például európai szintű szemináriumok szervezése révén;
12. hangsúlyozza az egyetemek szerepét a magasan képzett és motivált tanárok és nevelők felkészítésében és képzésében; szorgalmazza a tagállamok arra irányuló erőfeszítésekkel kapcsolatos intézkedéseinek ösztönzését és támogatását, hogy az egyetemeken lehetőségeket biztosítsanak szakképző tanfolyamokra, amelyek a beiratkozott hallgatók, valamint a gyakorló tanárok és nevelők számára is nyitottak és hozzáférhetőek;
13. hangsúlyozza a történelemoktatással kapcsolatos európai megközelítés fontosságát és a benne rejlő lehetőségeket – szem előtt tartva a kérdésben a tagállami hatáskört –, mivel bizonyos történelmi események meghatározóak voltak az európai eszme és értékek kialakulásában; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák a történettudományi társaságokat és a történettudományi kutatóközpontokat, ezzel felhívva a figyelmet azok európai történelemmel kapcsolatos tudományos tevékenységére, valamint az iskolai tanárok továbbképzésében játszott szerepére;
14. szorgalmazza, hogy az Európai Történelem Háza az oktatás valamennyi szintjén alakítson ki olyan speciális programokat, eszközöket és tevékenységeket elsősorban a diákok és a tanárok számára, amelyek meggyőző narratívát dolgoznak ki az európai integrációról és az Unió alapvető értékeiről;

15. szorgalmazza az európai polgárság, valamint az állampolgári ismeretek oktatásának sürgős megújítását és megerősítését a jelenlegi és a csatlakozni kívánó tagállamokban egyaránt, hogy a tanulókat az életkoruknak megfelelő módon tudással, értékekkel, készségekkel és kompetenciákkal lehessen felruházni, képessé lehessen tenni őket a kritikai gondolkodásra és a megalapozott és kiegyensúlyozott véleményformálásra, demokratikus jogaik és kötelezettségeik – például szavazati joguk – gyakorlására, a sokféleség értékelésére, a kultúrák és a vallások közötti párbeszéd ösztönzésére, valamint arra, hogy aktív és felelős polgárokká váljanak;
16. rámutat arra, hogy az iskolai igazgatásban való fokozottabb tanulói és szülői részvétel hozzájárulhat a megkülönböztetés elleni küzdelemhez, a fenntartható részvételi demokrácia és uniós polgárság megerősítéséhez, valamint a különböző szereplők közötti bizalom és együttműködés elősegítéséhez; felszólítja az oktatási intézményeket, hogy vezessék be a demokratikus igazgatást, és növeljék annak hatókörét azáltal is, hogy a hallgatói képviseltek véleménye nagyobb súllyal esik latba, hiszen a demokráciát megtanulni és megtapasztalni egyaránt szükséges;
17. hangsúlyozza, hogy növelni kell a tanárok és tanulók motivációját és lehetőségeit arra, hogy saját személyes tapasztalataik alapján többet tudjanak meg az Unióról – például külföldi iskolai látogatások, az európai intézményekhez történő látogatások, az uniós tisztviselőkkel való kapcsolatok, a tanulók számára az uniós intézményekben biztosított gyakornoki lehetőségek és a médiaoktatás, úgymint az Európai Ifjúsági Portál révén –, teljes mértékben kihasználva az új információs és kommunikációs technológiákat és nyitott oktatási segédanyagokat;
18. szorgalmazza a digitális technológiák által nyújtott lehetőségek teljes mértékű kihasználását a határokon átnyúló oktatás digitális tanfolyamok és videokonferenciák segítségével történő továbbfejlesztésére annak érdekében, hogy a tanulók megismerhessenek más nézőpontokat és megközelítéseket tantárgyaikkal kapcsolatban;
19. kiemeli, hogy az idegennyelv-tanulás döntő szerepet játszhat az interkulturális tudatosság növelésében és annak biztosításában, hogy az emberek rendelkezzenek az egyre összetettebb és egyre inkább globalizált világban az élethez és munkavégzéshez szükséges készségekkel;
20. kiemeli a nem formális és informális oktatás, például az ifjúsági munka, az önkéntesség, valamint a generációk közötti, családon belüli és felnőttoktatás, illetve a sport mint pedagógiai eszköz elengedhetetlen szerepét a szociális és polgári készségek, kompetenciák és viselkedésmódok fejlesztésében, valamint a felelős és aktív európai polgárok nevelésében; hangsúlyozza az ilyen kompetenciák formális tanulás keretében történő elismerésének és érvényesítésének, valamint a formális, nem formális és informális tanulási formák közötti szorosabb kapcsolatok kialakításának szükségességét;
21. szorgalmazza az oktatás olyan interkulturális megközelítésének alkalmazását, amely a különböző kultúrák kölcsönös ismeretére és a mindenki által elfogadott közös értékek kialakítására alapozva képes a bevándorló tanulók tényleges iskolai integrációjának elősegítésére;

Az Unió szerepe

22. ösztönzi a Bizottságot, hogy továbbra is támogassa az oktatás uniós dimenziójának, valamint az oktatásban részt vevők mobilitásának fejlesztésére és előmozdítására tett erőfeszítéseket, illetve hogy a legfőbb érintettek és a polgárok részére aktívan nyújtson tájékoztatást, ideértve a finanszírozási lehetőségekről szóló tájékoztatást, valamint a rendelkezésre álló tanulmányokat és jelentéseket; e tekintetben ösztönzi az új kommunikációs technológiák és a média, többek között a közösségi média alkalmazását;
23. felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítson közös keretet, illetve készítsen konkrét példákat tartalmazó iránymutatást az uniós ismeretek oktatásáról, hogy elő lehessen mozdítani az Európai Unió állampolgárok számára biztosított előnyeivel kapcsolatos objektív és kritikai gondolkodást, tiszteletben tartva a tagállamok oktatás és képzés terén meglévő hatáskörét;
24. arra kéri a Bizottságot, hogy az ösztönözze a további kutatást azzal kapcsolatban, hogy Európa-szerte hogyan tanítják jelenleg az uniós ismereteket az iskolákban, és az hogyan jelenik meg a tantervekben és a vizsgákon, valamint arról, hogy a) a tanárok és nevelők kellőképpen hozzáférnek-e a szakmai fejlődésre és az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó uniós programokhoz és tevékenységekhez, illetve a bevált gyakorlatok cseréjére szolgáló platformokhoz, és hogy b) az uniós ismeretek hatékony iskolai elsajátításának beépítését szolgáló támogatott fellépéseknek végül van-e bármilyen hatása az iskolákra;
25. felszólítja a Bizottságot, hogy ösztönözze, támogassa és segítse az olyan hálózatokat, amelyek előmozdítják a nemzeti, regionális és helyi szintű uniós tanulmányokat és részt vesznek abban, csakúgy, mint a bevált gyakorlatok e hálózatok közötti, uniós szintű megvitatását, illetve hogy határozza meg a fejlesztést igénylő területeket;
26. felszólítja a Bizottságot, hogy segítse elő a tagállamok és a tagjelölt országok között a bevált gyakorlatok cseréjét az oktatás uniós dimenziója, valamint az oktatási intézményekben a megkülönböztetés és az előítéletek elleni küzdelem terén, többek között a tananyagok, valamint a bántalmazásellenes és megkülönböztetésellenes politikák értékelésével;
27. kiemeli, hogy az Erasmus+, az Európa a Polgárokért és a Kreatív Európa programok jelentős szerepet játszanak az oktatás és képzés, a nyelvi készségek, az aktív polgári szerepvállalás, a kulturális érzékenység, az interkulturális megértés és más értékes kulcs- és transzverzális készségek és kompetenciák előmozdításában; hangsúlyozza e programok jelentőségét az európai polgárság megerősítésében, valamint azt, hogy e programok számára nyújtott fokozott és megfelelő pénzügyi támogatást kell nyújtani, nagyobb hangsúlyt kell fektetni azok minőségi eredményeire, valamint a mobilitáshoz való szélesebb körű hozzáférésre, külön figyelmet fordítva a tanárookra és egyéb nevelőkre, a különböző társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező fiatalokra, a kiszolgáltatott és hátrányos helyzetű csoportokra, valamint a sajátos igényű személyekre;
28. emlékeztet az Erasmus+ program által kínált tevékenységek széles körére, valamint arra, hogy a program népszerű és elismert a nyilvánosság körében, különösen a tanulók tanulmányainak részét képező mobilitás miatt; felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hívják fel a figyelmet az Erasmus+ program kevésbé ismert részeire, például az

európai önkéntes szolgálatra;

29. üdvözli a Bizottság 2016. évi munkaprogramját az Erasmus+ program végrehajtásáért, valamint a Párizsi Nyilatkozat nyomán tett konkrét intézkedések iránti elkötelezettségét, különösen ami azokat illeti, amelyek az Erasmus+ által az aktív és demokratikus polgári szerepvállalásra, a kultúrák közötti párbeszédre, a társadalmi befogadásra és szolidaritásra gyakorolt hatás növelésére irányulnak, beleértve a civil társadalmi szervezetek számára nyújtott, az állampolgári ismeretek oktatásában betöltött kulcsfontosságú szerepükkel kapcsolatos nagyobb mértékű támogatást;
30. felszólítja a Bizottságot, hogy erősítse a pedagógiai szempontokat és az iskolák Jean Monnet akció keretében finanszírozott projektekkel kapcsolatos igényeinek figyelembevételét annak biztosításával, hogy az iskolák közvetlenül pályázhassanak, valamint azzal, hogy a Jean Monnet modulok finanszírozási módjával összhangban hosszabb időre, például három évre biztosítanak számukra finanszírozást; felszólítja a Bizottságot, hogy a Jean Monnet modult tegye hozzáférhetővé a tanárképző intézmények számára is, és ösztönözze ezeket az intézményeket arra, hogy azt beépítsék programjaikba;
31. megállapítja, hogy az Unió jelenleg válságban van a demokratikus legitimitását illetően, és nemcsak azért, mert az európaiak nem tudnak eleget az uniós mechanizmusokról, hanem azért is, mert nincs beleszólásuk a döntéshozatali folyamatokba; hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy visszaszerezze legitimitását, az Uniónak meg kell állítania demokratikus struktúrái hanyatlását, és újra ki kell építenie a polgárokkal való kapcsolatot;
32. felszólítja a Bizottságot, hogy hatékonyan hajtsa végre az „Európa a polgárokért” programot, ezzel teljesítve a demokratikus és befogadóbb társadalomra irányuló célkitűzéseket, erősítve ezáltal a polgárok döntéshozatali folyamatban való részvételét;
33. felszólítja a Bizottságot, hogy alaposan vizsgálja meg, hogy az uniós programok milyen mértékben fejlesztik a résztvevők állampolgári öntudatát és polgári részvételét;
34. kéri a Bizottságot, hogy fejlessze tovább és minél szélesebb körben népszerűsítse az eTwinning, az EPALÉ és a School Education Gateway virtuális platformokat, és hogy továbbra is támogassa és fejlessze a többi olyan digitális platformot, mint a Tanár-segéd, hogy ezáltal elősegítse a jó minőségű, könnyen használható és naprakész, az uniós oktatás szempontjából releváns és az Unió összes nyelvén rendelkezésre álló tananyagokhoz való hozzáférést;
35. kéri a Bizottságot, hogy a minőség és a megfelelőség biztosítása érdekében segítse elő, hogy a jelenleg oktató tanárok és az uniós tanulmányokra szakosodott egyetemi oktatók elvégezzék a Tanár-segéd platformon jelenleg hozzáférhető anyagok kritikus felülvizsgálatát;
36. kiemeli az európai intézmények tájékoztatási irodáinak szerepét, és üdvözli a tagállamokkal, a nemzeti, regionális és helyi oktatási intézményekkel, ifjúsági szervezetekkel és a médiával való kapcsolatok előmozdítása iránti elkötelezettségüket, hogy közelebb hozza őket egymáshoz, és annak biztosítása érdekében, hogy a fiatalok megértsék az intézmények mindennapi életükben betöltött szerepét;

37. nyílt és közös vitára szólít fel a Bizottság és a városok, valamint a helyi és regionális hatóságok között az iskolarendszer és városi modellek közötti kapcsolatról, annak megértése érdekében, hogy napjaink Európájában milyen hatása van az interkulturális kapcsolatok különböző megközelítési módjainak;
38. arra ösztönzi a Bizottságot, hogy az uniós tagjelölt országokkal való tárgyalási folyamatban minél előbb ajánlasként mozgítsa elő az uniós ismeretek iskolai elsajátítását;

A tagállamok szerepe

39. ösztönzi a tagállamokat, hogy támogassák, vizsgálják felül és frissítsék az oktatási rendszerüket minden unióval kapcsolatos tantervtartalommal együtt az oktatás minden szintjén, beleértve a szakoktatást és szakképzést is, azzal a céllal, hogy az Unió minden uniós és nemzeti szintű érintett szereplőjével szoros együttműködésben megerősítsék az uniós dimenziót, ugyanakkor nyomatékosan ösztönzi a régiókat és a helyi hatóságokat ugyanerre, különösen amikor közvetlen hatáskörük van az oktatási rendszerek tekintetében;
40. ösztönzi a tagállamokat, hogy támogassanak minden arra vonatkozó lehetőséget, hogy a diákok, a tanárok és egyéb nevelők formális, nem formális és informális oktatás révén több információt kapjanak az Unióról, valamint teljes mértékben használják ki és egészítsék ki az Unió pénzügyi eszközeit, programjait és kezdeményezéseit e téren;
41. kéri a tagállamokat, hogy tegyenek további intézkedéseket annak érdekében, hogy előmozdítsák az interkulturális, megkülönböztetéstől mentes és inkluzív oktatást, valamint az állampolgári értékeket az iskolai és egyetemi tantervekben;
42. felszólítja a tagállamokat, hogy növeljék a minőségi oktatásba történő beruházásokat – a magánszektornal fennálló partnerség fokozása révén is –, biztosítsák mindenki számára az esélyegyenlőséget, valamint hogy minden oktatási és képzési intézmény, valamint tanár és egyéb nevelő számára biztosítsák az ahhoz szükséges támogatást, hogy képesek legyenek az oktatás uniós dimenziójának fiatal korban kezdődő és az osztálytermen túlmutató megvalósítására és folyamatos fejlesztésére;
43. felszólítja a tagállamokat, hogy minden tanuló számára biztosítsanak egyenlő és inkluzív hozzáférést az innovatív és minőségi formális és nem formális oktatáshoz, valamint egész életen át tartó tanulási lehetőségeket; ezzel kapcsolatban felszólítja a tagállamokat, hogy fogadják el a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló irányelvre irányuló 2008-as javaslatot, amely védelmet biztosítana az oktatás terén történő ilyen megkülönböztetéssel szemben;
44. felszólítja a tagállamokat, hogy vonják be a migránsokat, a menekülteket és a vallási közösségeket a tisztelet légkörében zajló, és a polgári szerepvállalást kialakító folyamatokba, biztosítva a polgári és kulturális életben való részvételüket;
45. felkéri a tagállamokat, hogy ösztönözzék és segítsék elő a tanárok, az oktatási személyzet más tagjai, az ifjúsági vezetők és a szakoktatók uniós témákkal kapcsolatos minőségi képzését, többek között annak lehetővé tételével, hogy képzésük egy részét

másik tagállamban folytassák, valamint gondoskodva az uniós tárgyak oktatásával kapcsolatos szakértelmük elismeréséről, például az „Európai Tanár” cím létrehozásával és támogatásával;

46. úgy véli, hogy a tagállamoknak az oktatási szereplőkkel egyeztetve és együttműködve törekedniük kell arra, hogy megosszák az uniós dimenzió oktatási programokba történő integrálásával kapcsolatos ötleteiket és bevált gyakorlataikat, többek között a fiatalok uniós polgárság kialakulásának folyamatára és az uniós intézményekre vonatkozó ismereteinek előmozdítása érdekében, lehetővé téve számukra, hogy úgy tekintsenek az Unióra, mint életük szerves részére, melyet képesek alakítani, és ezt el is várják tőlük;
47. sürgeti a tagállamokat, hogy ismerjék el és támogassák a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek, különösen az ifjúsági szervezetek szerepét az uniós intézmények és az európai polgárok közötti szakadék strukturált és fenntartható módon történő áthidalásában, valamint a részvételi és a közvetlen demokrácia eszközeinek támogatásában és megerősítésében;
48. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

Az Európai Unió jelenleg előre nem látott kihívásokkal kell, hogy szembenézzon. Az elmúlt pár évben súlyos gazdasági és pénzügyi válságon ment keresztül. Ennek szociális és politikai hatásai megkérdőjelezzik az intézmények létjogosultságát és az Unió közös értékeit, ezzel együtt pedig az európai identitás fogalmát.

E tekintetben most sokkal fontosabb, mint valaha, hogy az iskolákban, egyesületekben és közéleti találkozóhelyeken párbeszéd alakuljon ki Európai Unióról, hogy a polgárok újra higgyenek az európai integrációs folyamat előnyeiben és szükségességében.

Az uniós polgárok jelenleg kevés ismerettel rendelkeznek az Európai Unióról és intézményeinek működéséről, amit mutat az is, hogy az Eurobarométer 2014 tavaszi felmérése során az uniós polgárok 44%-a nem értett egyet az „Értem, hogyan működik az Unió” kijelentéssel.¹ Ilyenformán nem csoda, hogy a polgárok nem érzik magukhoz közel, sőt egyre inkább elfordulnak az európai politikai projekttől és euroszeptikusokká válnak, illetve demokratikus hiányosságokat fedeznek fel az uniós döntéshozás folyamatában.

Ezen csak úgy lehet javítani, ha a polgárok megfelelőbb tájékoztatásban részesülnek és ösztönzést kapnak az Európa egységesítésére irányuló projekt iránti elköteleződésre és aktív érdeklődésre. Ennek az egyik központi módja az iskolai oktatás uniós dimenziójának növelése, amely segítheti az euroszepticismus leküzdését, és felkészítheti a polgárokat arra, hogy egy egyre összetettebb és globalizált világban éljenek. A tagállamok iskolai oktatásában az Unióval kapcsolatos tananyagok mennyisége egyáltalán nem egységes, ami azt igazolja, hogy minden – európai, nemzeti és helyi – szinten további intézkedésekre van szükség.

Az „európai dimenzió” fogalma az oktatásban

Az európai integráció kezdetén az oktatásnak csak csekély szerepe volt. Uniós szinten az oktatás területén tett tényleges lépés 1976-ra nyúlik vissza, amikor az oktatás területét érintő első programot elfogadták². Az volt a célja, hogy enyhítse a bevándorlásnak az oktatási esélyekre és eredményekre gyakorolt káros hatását a másik tagállamból érkező munkavállalók és azok gyermekei számára, továbbá a képesítések kölcsönös elismerésével foglalkozott.

Az oktatáspolitikai terén történő fellépés jogalapja csak 1992-ben, a Maastrichti Szerződés megkötésével jött létre. A szerződés 149. cikke – ma az EUMSZ 165. cikke – kimondja, hogy az Unió ösztönözheti a tagállamok közötti együttműködést, valamint támogathatja és kiegészítheti az intézkedéseiket, azonban a tananyag tartalma, az oktatási rendszer megszervezése és a kulturális és nyelvi sokszínűség biztosítása a tagállamok kizárólagos felelőssége. A tagállami törvények és jogszabályok összehangolását kifejezetten kizárta.

Az uniós intézkedés jelentheti többek között az oktatás európai dimenziójának fejlesztését a szó tágabb értelmében, beleértve a tagállamok nyelvének oktatását és terjesztését, valamint a

---

¹ Standard Eurobarometer 81, Spring 2014: ‘Public opinion in the European Union’ (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb81/eb81_publ_en.pdf), p. 117.

² HL C 38., 1976.2.19., 1. o.

tanulók és tanárok mobilitásának előmozdítását csakúgy, mint az oktatási intézmények közötti együttműködést. Az Unió elősegítheti továbbá a tagállamok oktatási rendszereiről és a bevált gyakorlatokról történő információcserét, ösztönözheti az ifjúsági cseréket, a polgári szerepvállalást, illetve a fiatalok részvételét Európa demokratikus életében.

Az 1976-os cselekvési program óta több állásfoglalást és programot is elfogadtak az elsődleges európai jogban lefektetett uniós oktatáspolitikai érvényesítése érdekében. Az Erasmus+ program elindításával, amely 2014. január 1-jén lépett hatályba, minden uniós oktatási programot egy tető alá hoztak egy átfogó program keretében.

Míg az oktatásban az európai dimenzió fogalma meglehetősen összetettnek bizonyul, ez a jelentés csupán egy, de annál fontosabb szempontra összpontosít: az „uniós ismeretek iskolai elsajátítására”, amelyre az oktatás európai dimenziójaként is hivatkozhatunk. Ez a választás azon meggyőződés alapján született, hogy az iskolai oktatásnak komoly tudással kellene felruháznia tanulóit az Unió működéséről, valamint meg kellene tanítania őket kritikus szemmel figyelni az európai ügyeket – beleértve az európai integráció alapját képező értékeket is –, illetve azt, hogy ezek az ügyek hogyan befolyásolják az országukat és saját tevékenységeiket, felkészítve őket arra, hogy aktív polgárokként éljenek és dolgozzanak az integrált Európában és globalizált világban.

Európai dimenzió az oktatásban

Az oktatás európai uniós dimenziójának gondolata két, egymással összefüggő területre osztható. Az első és legnyilvánvalóbb az Unió földrajzával, történelmével és kultúrájával, valamint magával az Unióval kapcsolatos ismeretek elsajátítása, beleértve az uniós intézmények működését. A másodikat – feltéve, hogy bármely politikai rendszer legitimitásának és stabilitásának alapja főként a polgári szerepvállalás – tág értelemben vett „állampolgári nevelésnek” nevezhetjük.

Ennek fényében, és figyelembe véve, hogy számos állampolgár korlátozott tudással rendelkezik az Unióról, növelni kell az Unió láthatóságát a tankönyvekben, valamint az európai ismeretek oktatásának tükröznie kell az Unió és a tagállamok közötti bonyolult viszonyt: az Uniót a tagállamok saját történelmükkel és kultúrájukkal formálták, és fejlődése továbbra is elválaszthatatlan a tagállamoktól. És fordítva: az Unió is jelentős hatással bír a tagállamokra. Ugyanígy, az európai ismeretek iskolai oktatásának mind a tagállamok az Unió fejlődésében játszott szerepét, mind az Unió nemzeti szintű eseményekre kifejtett hatását tükröznie kell. E tekintetben a történelem mint tantárgy fontos szerepet játszik a múlttal kapcsolatos tájékozottság és gondolkodás, valamint egy olyan kritikus „emlékezés kultúrájának” kialakításában, amely európai értékeken alapszik, és célja, hogy érvényre juttassa a meglévő európai történelmi emlékek – és történelmek – sokszínűségét.

Ami a sokszínűséget illeti, az állampolgári nevelés mint az európai dimenzió második területe képessé kívánja tenni a fiatalokat arra, hogy elsajátítsák a pluralista demokratikus társadalomban való élethez és aktív részvételhez szükséges készségeket, és elérjék, hogy meghallgassák a problémáikat. A tananyag alapelemei ezért többek között a tolerancia, más kultúrák ismerete és megértése, valamint a demokratikus értékek és emberi jogok. A civil szerepvállalásnak és az aktív demokratikus polgárságnak ez az „eszköztára” Európa határain kívül is érvényes, és nemzetközi összefüggésben is kulcsfontosságú.

Bár az ilyen értelemben vett „állampolgári nevelés” az egyes tantárgyakon belül is alkalmazható, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egy tantárgyközi szemlélet még sikeresebben biztosítaná, hogy a tanulók elsajátítsák azokat a magatartási formákat és értékeket, amelyek szükségesek a más kultúrájú és vallási háttérű emberekkel való közös munkához. Emellett az oktatási intézményeknek a tananyag mellé demokratikus kormányzási struktúrát is be kell vezetniük, hogy az iskolában a demokráciát nem csak megtanulni, hanem megtapasztalni is lehessen.

A jelenlegi helyzet és a következő lépések

A tagállamok többsége fokozatosan integrálta az európai dimenziót a tantervébe és a tanárképzésbe, de továbbra is fennállnak különbségek az egyes tagállamok között. Jóval többet lehetne tenni például a tantervek, a tanárképzés, a tankönyvek és a tanítási módszerek terén.

A nemzeti alaptantervek európai dimenzióra vonatkozó részei gyakran töredezettek, nem fokozatosak, túl általánosak, és a többi oktatott tantárggyal sem nem konzisztensek, sem nem egészítik ki egymást, ezáltal megnehezítik azt, hogy a tanulók átfogó képet kaphassanak az Unióról. Tekintettel az állampolgárok mindennapi életére gyakorolt hatására, az Uniónak nagyobb láthatóságot kell kapni az oktatási anyagokban, a nevelés minden szintjén és minden formájában. Ebben a tekintetben kiemelt figyelmet kell fordítani a szakképzési ágazatra. A tanárképzésnek – mind az alap-, mind a továbbképzésnek – szisztematikusan fel kell készítenie az oktatókat az EU és annak alapértékeinek oktatására, mind elméletben, mind gyakorlatban. A tankönyveknek az Unióval kapcsolatos témák szélesebb körét kell felölelniük, ugyanakkor jobban kell alkalmazkodniuk az egyes korosztályokhoz, a tanulók érdeklődését is figyelembe véve. A tanteremben alkalmazott oktatási módszereknek a tanulókat kell felelőssé tenniük saját tanulásukért, interaktív módszereket és külső ingereket kell használniuk, illetve olyan példákat, amelyek az EU a tanulók mindennapi életében betöltött szerepét mutatják be.

Európai szinten teljesen ki kell használni az uniós programok által az oktatás és a kultúra terén kínált lehetőségeket a nyelvismeret, az aktív polgári szerepvállalás, a kulturális érzékenység és az interkulturális megértés előmozdítása érdekében. Az ezek által a programok által biztosított folyamatos pénzügyi támogatás és a mobilitási lehetőségekhez való szélesebb körű hozzáférés elengedhetetlenek ahhoz, hogy biztosítsuk és növeljük a résztvevők állampolgári öntudatát és polgári részvételét.

A Bizottságnak biztosítani kell, hogy a legfontosabb résztvevők figyelmét hívják fel az ilyen programok által finanszírozott kapcsolódó támogatási lehetőségekre, és ösztönözzék őket azok igénybe vételére. Emellett az olyan platformok, mint az eTwinning, a School Education Gateway (SEG), és az EPALÉ felnőttoktatási platform lehetővé teszik az Unióval és annak intézményeivel, valamint az állampolgári neveléssel kapcsolatos oktatási anyagok és projektek fejlesztését és cseréjét.

Minél inkább támogatni kell a már létező, az európai ismeretek terjesztésében és azok előmozdításában különböző szinteken részt vevő nemzeti és európai hálózatokat, valamint a köztük folyó cseréket.

Nemzeti szinten a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a tantervük és általában az oktatási

rendszerük – a szakképzést is beleértve – releváns maradjon. Ezeket a rendszereket az új társadalmi és technológiai kihívások miatt rendszeresen korszerűsíteni kell, hogy a tanulók elsajátíthassák a napjaink gyorsan változó és egymással összefüggő társadalmában szükséges készségeket és kompetenciákat.

Az oktatási intézmények tükrözik sokszínű társadalmunkat, hiszen különböző háttérű közösségek tagjai élnek és tanulnak együtt. A tagállamoknak ezért további intézkedéseket kell hozniuk, hogy előmozdítsák a multikulturális, megkülönböztetéstől mentes és inkluzív oktatást, valamint az állampolgári értékek megjelenítését az iskolai és egyetemi tantervekben. Ezeknek az értékeknek horizontálisan kell megjeleníteniük az egész tantervben. Ahhoz, hogy az iskolák elérjék azt az ambiciózus célt, hogy értékeket közvetítsenek, mind pénzügyi, mind egyéb tekintetben szükségük van a megfelelő támogatásra.

Végül, a tagállamoknak fel kell ismerniük és segíteniük kell a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek szerepét az Unió és állampolgárai közötti szakadék áthidalásában.

ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

Az elfogadás dátuma	25.1.2016
A zárószavazás eredménye	+ : 23 - : 4 0 : 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Isabella Adinolfi, Andrea Bocskor, Louise Bours, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Rikke Karlsson, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Eider Gardiazabal Rubial, Dietmar Köster, Zdzisław Krasnodębski, Ernest Maragall, Algirdas Saudargas
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (200. cikk (2) bekezdés)	Gabriel Mato, Jaromír Štětina

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

23	+
ALDE	Mircea Diaconu, María Teresa Giménez Barbat, Yana Toom
EFDD	Isabella Adinolfi
PPE	Andrea Bocskor, Svetoslav Hristov Malinov, Gabriel Mato, Stefano Maullu, Jaromír Štětina, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Eider Gardiazabal Rubial, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Dietmar Köster, Luigi Morgano, Julie Ward
Verts/ALE	Ernest Maragall, Helga Trüpel

4	-
ECR	Rikke Karlsson, Zdzisław Krasnodębski, Andrew Lewer
EFDD	Louise Bours

1	0
GUE/NGL	Nikolaos Chountis

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodik